

Nr 207.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § 5 mom. lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus; given Stockholms slott den 5 mars 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § 5 mom. lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet:

Jämlikt föreskrifterna i 6 § 5 mom. av lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus skall, därest vid besiktning anställd enligt nämnda lag kött finnes vara till människoföda otjänligt, detsamma, utan kostnad för köttets ägare, genom besiktningsveterinärens försorg och under hans kontroll användas till tekniskt bruk eller, där så ej kan ske, på annat sätt oskadliggöras. Enligt vad vidare föreskrives är köttets ägare i förra fallet berättigad utfå ersättning, svarande mot köttets värde vid sådan användning.

I 7 § 3 mom. av kungörelsen den 30 november 1934 (nr 559) angående kontrollslakterier finnes ifråga om sådana slakterier en liknande föreskrift.

I skrivelse den 9 januari 1937 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att sådana ändringar måtte vidtagas i förenämnda författningar, att medicinalstyrelsen skulle äga utan hinder av bestämmelserna i nyssnämnda författningsrum medgiva, att kött, som där avsåges, finge på villkor, som styrelsen föreskreve, användas till föda åt djur.

Såsom motivering för sitt förslag har medicinalstyrelsen, efter att hava redogjort för berörda bestämmelser, i huvudsak anført följande.

Avsikten med bestämmelserna hade varit att vinna god garanti för att kött, som vid besiktning befunnes vara otjänligt till människoföda, icke komme till användning för sådant ändamål. Bestämmelserna, vilka i fråga om kontrollslakterierna varit i tillämpning alltsedan dylika slakteriers (exportslakteriers) tillkomst år 1914 och i fråga om köttkontrollen enligt slakthuslagen alltsedan den första slakthuslagens utfärdande, hade ända till på senare tiden fungerat fullt tillfredsställande utan att vare sig ur kontrollsynpunkt eller i övrigt medföra nämnvärda olägenheter.

Genom den stora omfattning, som uppfödningen av rävar och andra pälsdjur tagit i vårt land, hade förhållandena dock kommit i annat läge. För uppfödningen av pälsdjuren åtginge en betydande mängd kött, som måste inköpas till jämförelsevis billigt pris, om pälsdjursuppfödningen skulle bliva lönsam. Tillgången på dylikt kött inom landet hade emellertid visat sig mer och mer knapp. Rävuppfödarna hade då vid upprepade tillfällen hos

styrelsen framhållit önskvärdheten av att vederbörande besiktningsveterinärer vid den offentliga köttkontrollen bereddes tillfälle att i vissa fall till pålsdjursföda utlämna sådant kött, som vid nämnda kontroll befunnits otjänligt till människoföda.

För egen del funne styrelsen ett dylikt medgivande önskvärt bland annat av den anledningen att de nuvarande bestämmelserna om det kasserade köttets oskadliggörande haft till följd, att ägare av kött, vars tjänlighet till människoföda ansetts tvivelaktig (t. ex. nödslakt) före inlämnande av köttet till besiktning å köttbesiktningbyrå, anmodat besiktningsveterinär eller annan veterinär göra en »förbesiktning» av köttet. Därest veterinären efter verkställandet av denna förbesiktning, vilken givetvis i de flesta fall torde hava varit av mycket yllig karaktär, förklarar sig anse för troligt, att köttet icke kunde godkännas till människoföda, hade köttägaren underlåtit inlämna köttet till besiktning å köttbesiktningbyrån och i stället försålt detsamma till djurföda (pålsdjursföda). På detta sätt hade det på senare tiden i ganska stor omfattning inträffat, att till människoföda otjänligt kött icke kommit att oskadliggöras under besiktningsveterinärs kontroll utan i stället utan någon som helst kontroll försålts till pålsdjursföda.

De stränga bestämmelserna angående oskadliggörande av vid den offentliga köttkontrollen kasserat kött hade sålunda kommit att medföra verkan av helt annat slag än den med desamma ursprungligen avsedda. För pålsdjursuppfödarnas del hade bestämmelserna medfört, att uppfödarna till föda åt pålsdjuren inköpt kött efter sjuka eller självdöda djur utan att före användandet låta genom veterinärundersökning utröna, huruvida risk föreläge att utfodra pålsdjur med köttet. Vid flera tillfällen hade det sålunda inträffat, att pålsdjursägare gjort stora förluster därigenom att flera djur dött efter förtärande av okontrollerat, till föda åt djuren olämpligt kött.

I syfte att utröna möjligheterna av att på tillfredsställande sätt oskadliggöra till människoföda kasserat kött utan att dess användande till pålsdjursföda därigenom omöjliggjordes, hade styrelsen under föregående år uppdragit åt vederbörande besiktningveterinär vid några av de offentliga slakthusen att verkställa utredning angående lämpligheten av att till rävföda (pålsdjursföda) utlämna vid den offentliga köttkontrollen kasserat kött, sedan köttet — efter föregående styckning — begjutits med en vattenlösning av pyoktannin (metylviolet) i koncentration 1:3.000. Det hade därvid visat sig, att färgen icke nämnvärt inträngde i köttet till och med efter det att köttet förvarats liggande i färglösningen under flera timmar, varför denna väg för köttets oskadliggörande måste anses oframkomlig. Vid Stockholms stads slakthus hade försök gjorts att mala köttet med en s. k. rävkvarn (»Fox») och därvid antingen färga den malda köttmassan med pyoktanninlösning eller att vid malningen blanda upp densamma med pulvriserat träkol. Ingen av dessa metoder hade visat sig tillfredsställande ur kontrollsynpunkt, i det att köttmassan icke kunde färgas eller svärtas (av kolpulvret) i erforderlig utsträckning för att man icke skulle behöva räkna med missbruk av köttet vid utlämnande av detsamma till ägarens fria förfogande. Att oskadliggöra det kasserade köttet genom färgning samtidigt med malning vore för övrigt lämpligt endast i viss utsträckning under den kallare årstiden men däremot icke sommartid, då det malda köttet alltför lätt underginge förskämning och bleve olämpligt till rävföda. Då sålunda någon metod, lämplig för denaturering av kasserat kött utan att köttet gjordes olämpligt till pålsdjursföda icke för närvarande finnes, torde ifrågasättande spörsmål icke kunna lösas på annat sätt än att möjlighet bereddes för användande av kasserat kött till pålsdjursföda utan föregående denaturering. Detta läte sig emellertid icke göra utan ändring av bestämmelserna i kungörelsen den 30 november

1934 (nr 559) och slakthuslagen (nr 140 år 1934), vilket i fråga om de senare fordrade riksdagens godkännande.

De nya bestämmelserna torde gå ut på ett tillägg till de nuvarande bestämmelserna av innehåll, att medicinalstyrelsen ägde att på de villkor styrelsen föreskrev medgiva, att kasserat kött användes till föda åt djur.

Till förebyggande av missbruk vid användande till djurföda av kasserat kött hade styrelsen tänkt sig, att dylikt kött i regel skulle få utlämnas endast till pälstdjursuppfödareförening eller ledamot i sådan förening, ansluten till Sveriges Rävuppfödare Riksförbund. Styrelsen hade ifrågasatt, om icke i sådant fall såsom villkor borde sättas anmälan till hälsovårdsnämnden i pälstdjursuppfödarens hemort (jämför hälsovårdsstadgans 10 § 4 mom. 3 st.). Styrelsen förmenade dock, att man först skulle kunna pröva sig fram med dispenser i mindre utsträckning.

Särskilt borde det tillses, att dispens icke gäves för överlåtande av kasserat kött till pälstdjursuppfödare, som samtidigt tillverkade köttvara avsedd till försäljning till människoföda.

Till pälstdjursföda borde icke få utlämnas annat kött än sådant, vars användande till djurföda icke kunde anses medföra risk för överförande av sjukdom till pälstdjur eller husdjur. Med hänsyn bland annat därtill att pälstdjurens mottaglighet för vissa husdjursjukdomar ännu vore relativt okänd, borde användandet av det kasserade köttet till pälstdjursföda ske helt på pälstdjursägarens egen risk och besiktningsveterinären således icke iklädas något ekonomiskt ansvar för köttets lämplighet som pälstdjursföda, under förutsättning att han iakttagit av styrelsen givna direktiv i fråga om bedömning av det kasserade köttets tjänlighet som föda åt pälstdjur.

Över medicinalstyrelsens förslag har *Sveriges slakteriförbund, förening u. p. a.*, den 16 februari 1937 avgivit yttrande. Föreningen har därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot medicinalstyrelsens förslag. Ur yttrandet må här återgivas följande.

I den motivering, som medicinalstyrelsen anfört för sin hemställan, kunde slakteriförbundet i huvudsak instämma. Genom att till människoföda otjänligt kött icke finge försäljas till rävmat ginge icke oväsentliga värden förlorade. Det viktigaste, för att icke säga det enda, hindret för att dylikt kött icke finge försäljas från kontrollslakterierna, vore ju, att missbruk kunde förekomma.

Föreningen ansåge det självfallet, att avsikten med kungörelsen angående kontrollslakterier måste upprätthållas, ehuru det allmänna värdet av bestämmelserna icke vore eller kunde bliva vad det borde vara, så länge stora delar av landet saknade såväl kontrollslakterier som kommunal köttbesiktning. I varje fall utgjorde den framställning, som gjorts från pälstdjursuppfödarnas sida, ett belägg för att försäljning av okontrollerade köttvaror medförde stora risker.

Det vore dock mer än troligt, att de flesta pälstdjursuppfödare komme att köpa okontrollerat kött, så länge sådant finge försäljas, ända tills de själva råkade i olycka för systemet. Som läget vore, syntes därför allt kött som försälldes böra underkastas besiktning.

Slakteriförbundet hade velat framföra dessa synpunkter under förhoppning om att Kungl. Maj:t i anledning av medicinalstyrelsens hemställan möjligen kunde finna skäl föreligga att genomföra en utsträckt lagstiftning beträffande köttbesiktningstvång.

Mot det förslag till lagändring, som medicinalstyrelsen nu framlagt, hade slakteriförbundet inlet att erinra. Kunde medicinalstyrelsen finna tillräck-

liga garantier mot missbruk, som kunde tänkas ifrågakomma vid försäljning av till människoföda otjänligt kött, borde det kasserade köttets värde genom försäljning till rävmat väsentligt ökas till fördel för producenterna.

Departements-
chefen.

Vad medicinalstyrelsen i sin framställning föreslagit finner jag mig kunna biträda. Under förutsättning av effektiv kontroll rörande försäljningen torde någon risk för missbruk av den utsträckta rätten att använda till människoföda kasserat kött icke vara för handen, och de av medicinalstyrelsen i sådant hänseende föreslagna föreskrifterna synas vara tillfyllest. Såsom styrelsen förordat torde det lämpligen bära ankomma på styrelsen att utfärda dessa föreskrifter, vilka torde bära givas sådant innehåll, att kött av angivet slag i regel må utlämnas endast till registrerad pälsdjursuppfödareförening eller medlem i sådan förening. Jag förordar alltså, att den föreslagna ändringen i lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus kommer till stånd. I överensstämmelse härmed har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till författning i ämnet. Därest förslaget vinner statsmakternas gillande, torde jag senare få underställa Kungl. Maj:ts förslag till erforderlig ändring jämväl i kungörelsen den 30 november 1934 (nr 559) angående kontrollslakterier. Vad slakteriförbundet i sitt yttrande anfört rörande mera omfattande ändringar i köttbesiktningstvånget synes vara värt beaktande men torde icke i detta sammanhang bära upptagas till övervägande.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att inom jordbruksdepartementet upprättat *förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § 5 mom. lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Vid protokollet:

Rune Thygesen.